

Dr. **Ivo Pilar** (Zagreb, 1874. — 1933.), po struci pravnik i ekonomist (studirao u Beču i Parizu). Od početka XX. stoljeća do 1920. živi i radi u Bosni i Hercegovini (Sarajevo, Tuzla), potom do smrti u Zagrebu. Sudjelovao i u političkom životu: do jeseni 1918. zalagao se za održanje višenacionalne i multikulturne Habsburške Monarhije, ali pod uvjetom da se — u državno-političkom i nacionalno-političkom smislu — *reformira*, o čemu je napisao nekoliko važnih programskih spisa. U novostvorenoj južnoslavenskoj državi (Kraljevina SHS — Kraljevina Jugoslavija) politički je proganjan. Znanstvenik i publicist širokih interesa (umjetnost, povijest, sociologija, psihologija, demografija, politička geografija itd.). Najvažnija djela: studija *Secesija* (Zagreb 1898., kojom stječe »legitimaciju teoretičara modernizacije«), stručni rad o recepciji Općeg austrijskog građanskog zakonika u Bosni i Hercegovini (*Entwicklungsgang der Rezeption des Österreichischen ABG in Bosnien und Herzegowina...*, Wien, 1911.), opsežna studija *Die südslawische Frage und der Weltkrieg* (Beč, 1918., pod pseudonimom L. v. Südland), pionirski rad u hrvatskoj psihologiji (*Borba za vrijednost svoga »ja«*. *Pokus filozofije slavenskog individualizma*, Zagreb 1922.), političko-ekonomska studija *Immer wieder Serbien. Jugoslawiens Schicksalstunde* (Berlin, 1933., pod pseudonimom Florian Lichtträger).

Sadržaj

7 Riječ uredništva

RASPRAVE

11 **Andelko AKRAP:**
Demografski kontekst raspada SFR Jugoslavije

PRILOZI

- 60 (z.m.): Ivo Pilar na udaru austro-ugarske ratne cenzure
63 Ivo Pilar: Svjetski rat i Hrvati. Pokus orientacije hrvatskoga naroda još prije svršetka rata.
123 (P.): »Svjetski rat i Hrvati«

OCJENE I PRIKAZI

- 127 A. Rahten: *Savezništva i diobe. Razvoj slovensko-hrvatskih političkih odnosa u Habsburškoj monarhiji 1848. — 1918.*
(T. Jonjić)
130 H. Matković: *Designirani hrvatski kralj Tomislav II. vojvoda od Spoleta*
(I. Miškulin)
132 I. Gabelica: *Blaženi Alojzije Stepinac i hrvatska država*
(T. Jonjić)
136 *Historijski zbornik*, LXI (2008.)
(D. Vojak)

KRONIKA

141 ○ časopisu PILAR na Hrvatskom radiju